

Kunsthallen Nikolaj

TIME

7. april 2006 - 4. juni 2006

8. klasse - gymnasiet, HF, VUC, seminarier m.fl.
Skoletjenesten / Nikolaj

TIDEN er et gådefuldt fænomen, men vi har alle et kendskab til den. Tiden kan gå hurtigt og langsomt, men den kan aldrig standses. Tiden er usynlig og uhåndgribelig, men den efterlader alligevel synlige spor i menneskets bevidsthed og krop. Med tiden bliver vi talrige erfaringer og oplevelser rigere, og med tiden ældes vore kroppe. Tid har med forandring at gøre: At en begivenhed indtræffer, ændrer sig og afløses af en ny. Der findes således fortid, fremtid og tiden lige nu. Tid har med erindring at gøre, men erindringen om fortiden kan være fuld af intervaller, huller af glemsel. Tiden kan opleves som flydende og kaotisk, idet vi ofte ikke kan skelne mellem, hvornår et øjeblik slutter, og hvornår et nyt begynder. Tiden kan også glimre ved sit fravær, dvs. fornemmes som en mangel i vores travle hverdag - knap og stram. I Kunsthallen Nikolaj kan du opleve udstillingen TIME, som undersøger flere måder at anskue emnet tid på, og som tematiserer komplekse oplevelser af tid gennem samtidskunstens mangfoldige udtryksformer: fotografi, film, installation, skulptur og videokunst. De udstillende kunstnere har fyldt Nedre Galleri, Tårnværelset og Biografen med værker, der belyser tidsproblematikker i en sanselig og visuel form og gennem forskellige metodiske tilgange som fx narrative filmiske forløb og skulpturer, der forankrer tiden i en rumlig og kropslig erfaring.

De deltagende kunstnere i TIME er: Jesper Fabricius & Karena Nomi, Frank Franzen, Søren Jensen, Marianne Jørgensen, Karin Lind, Tina Maria Nielsen, Jacob Noel og Jesper Rasmussen og Colonel (alle DK).

I Nikolajs biograf kan du se kunsthistorisk film af udenlandske og internationalt anerkendte kunstnere, der bl.a. viser forskellige tolkninger af tid. På programmet står værker af: Carlos Amorales (MEX/NL), Jesper Fabricius (DK), Aldo Giannotti (I) & Viktor Schaidt (A), Jeroen Kooijmans (NL), Steen Møller Rasmussen (DK), Manuel Saiz (ES/GB) og Sergei Sviatchenko (DK).

WWW.TIDSPUNKT.DK

Til udstillingen er produceret en hjemmeside: www.tidspunkt.dk, som er en tidsrejse i ord og billeder baseret på udstillingens værker og andre beslægtede fænomener, der relaterer sig til emnet tid. Her kan du følge udstillingens centrale tematikker, som belyses og fortolkes fra forskellige vinkler, bl.a. i en kunsthistorisk, filosofisk, litterær og teknologisk sammenhæng. I sitets labyrintiske struktur findes både spændende eksempler, henvisninger, nyttige links og ét-minut-interviews med kunstnerne og mulighed for selv at bidrage til den diskussion om tid, som TIME-udstillingen åbner op for, via en weblog.

TID OG RUM

Mange af de installationer og skulpturer, som du kan opleve i Nedre Galleri, skaber en fornemmelse af tidens gang gennem et rumligt forløb, som du skal bevæge dig ind i eller gå rundt om. Her er der sat fokus på den tid, det tager for dig som en aktiv og undersøgende besøger at opleve og fortolke et kunstværk gennem din bevægelse i rum. På den måde antydes, at menneskets oplevelse af tid ofte er knyttet til en kropslig sansning i rum.

At tid og rum er uløseligt forbundet med hinanden, er et centralt tema for den tyske filosof Immanuel Kant (1724-1804), som påpeger, at vi altid har en klar bevidsthed om at være på et bestemt sted på et bestemt tidspunkt. Kant er en af de mest banebrydende tænkere i den vestlige verden, idet han frigjorde moralen og æstetikken fra religionen. Ifølge Kant er tid og rum anskuelsesformer, der eksisterer uafhængig af, om de erkendes. Ikke desto mindre er det i tid og rum, at vi erfarer og erkender verden, sådan som den fremtræder for os. Derfor er tænkning i tid og rum forudsætningen for, at man kan handle fornuftigt, dvs. handle således, at grundlaget for ens handlinger og beslutninger også kan danne grundlaget for almen lovgivning. Fx at du skal behandle andre, som du selv vil behandles.

Lost Highway Hotel, 2006

Tina Maria Nielsen

Et af de første værker, som du møder i TIME-udstillingen, er Tina Maria Niensens store stålkonstruktion Lost Highway Hotel, som du skal passere igennem for at komme ind til de øvrige skulpturer og installationer i Nedre Galleri. Lost Highway Hotel er en åben skulpturinstallation, som ligner en ufærdig arkitektonisk konstruktion. Den består af en række vertikalt oprejste rektangler, som hver for sig er opbygget af smalle stålsøjler, der i al deres enkelhed danner en kompleks figur i rum. Værket virker umiddelbart skrøbeligt og luftigt på trods af, at det er udført i hårde materialer. Samtidig fremstår det kaotisk, fordi stålsøjlerne danner en masse små rum i rum, når man ser værket på afstand. Det er umuligt at danne sig et overblik over hele konstruktionen fra én synsvinkel, fordi Tina Maria Nielsen har ophævet den centralperspektiviske orden, som du måske kender fra malerier eller arkitekturtegninger, hvor blikket føres ind i et rum med ét forsvindingspunkt. I stedet har hun skabt en tredimensional figur uden centrum; et mangelperspektivisk rum, som du bliver nødt til at se og opleve fra forskellige positioner og synsvinkler. Den tidlige oplevelse er her forankret i beskuerens kropslige og synsmæssige erfaring i rum. Man fornemmer værkets tilblivelse og forandring over tid gennem den fysiske forvandling, som synes at finde sted rent synsmæssigt, når man bevæger sig igennem og rundt om installationen: Det handler om den tid, det tager for synet at fokusere på værkets form, som ændrer sig, hver gang du skifter position.

Tidens bevægelige og foranderlige karakter er således nærværende som din oplevelse af værket over tid, men værket antyder også et forsøg på at gribe tidens flygtige karakter. For midt i denne åbne stålkonstruktion kan du se en række objekter, som bærer en forsvunden fortid i sig, fx to flyttekasser støbt i gips, filmoptagelser og billeder af tid, der er gået.

Titlen "Lost Highway Hotel" betyder direkte oversat til dansk: forsvundet eller glemt landevejshotel. Overvej titlens betydning i forhold til din fortolkning af værkets udsagn om tid og rum. Hvilke ord forbinder du med landevej og hotel i forhold til rum og tid?

STATISK TID

Mange andre filosoffer end Kant, samt utallige psykologer, fysikere, sociologer m.fl., har tænkt over og skrevet uendelig meget om begrebet tid i tidens løb og udviklet mange forskellige teorier om, hvad tid er. To af de mest modstridende tidsopfattelser, som har været dominerende gennem historien, er den statiske og den dynamiske opfattelse af tid.

Kant opfatter som nævnt tid og rum som anskuelsesformer, der eksisterer uafhængig af menneskets erfaring, dvs. som eviggyldige fænomener, der ville være til i verden, også selvom menneskeheden ikke fandtes. På den måde er han tilhænger af den statiske tidsopfattelse, der hævder, at tiden er en kronologisk rækkefølge af begivenheder, der sker på et bestemt tidspunkt og på et bestemt sted uafhængig af menneskets eksistens.

DYNAMISK TID

I modsætning til Kant mener den franske filosof Henri Bergson (1859-1941), at tiden er et bevidsthedsfænomen, som er væsensforskelligt fra rummet. Bergson skelner mellem den fysiske og målbare tid, som vi kender fra vores ure, og den oplevede tid, som er et centralt tema i hans filosofi. I skarp kritik af Kants rumlige og statiske tidsbegreb peger han på, at den oplevede tid ikke kan inddeles i små stykker som fx i geometrien, hvor tiden gengives som en linie af punkter, der angiver en kronologisk rækkefølge af fortid, nutid og fremtid. Bergson har derimod en dynamisk opfattelse af tid, idet han beskriver menneskets tidsoplevelse som en bevægelig strøm i konstant tilblivelse, forandring og fremgang. Bergson kalder denne strøm for "durée" (varen), som er et begreb, der i nyere tid har dannet basis for teorien om "det udstrakte nu" inden for fænomenologien.

Det udstrakte nu henviser til, at der i vores bevidsthed er en flydende overgang mellem fortid, nutid og fremtid. Nuet er ikke bare et rent øjeblik, et statisk punkt, der adskiller fortid og fremtid. Tværtimod er nuet en umærkelig og flygtig begivenhed, som indeholder fortiden via erindringen og fremtiden via forventningen. Og fortiden er ikke bare det, der ikke længere er, men bevares og vedvarer i nuet, hvor der samtidig sker en foregribelse af fremtiden.

Den dynamiske tidsopfattelse påpeger således, at vores opfattelse af nuet er farvet af det, vi lige har oplevet (fortiden), samtidig med at vi i nuet har en forventning om, hvad der skal ske (fremtiden).

- Prøv selv i forskellige situationer at lægge mærke til, om det er muligt at tale om et rent nu uden at tænke over, hvad der er sket lige før, og hvad der skal ske bagefter.

BIOGRAFEN

I Nikolajs Biograf kan du opleve et meget konkret bud på denne flydende overgang mellem fortid, nutid og fremtid i eksperimenterende kunsthøj, hvor den kronologiske fortælling ofte er ophævet til fordel for fragmentariske billedforløb, som du selv skal kæde sammen med dit fortolkende blik. Her kan du møde værker af danske og udenlandske, internationalt anerkendte kunstnere, som arbejder med film på forskellig vis. Filmen er det medie, der for alvor ændrede kunsten i det 20. århundrede og introducerede tiden som et aktivt virkemiddel. Billedmanipulation, redigering og de uendelige måder, hvorpå de enkelte billedsekvenser kan sammenføjes i en film, gør det muligt at fortælle en historie gennem abrupte spring i tid og handling. Gennem filmens fiktive univers kan vi leve os ind i begivenheder fra en forsvunden fortid eller en fjern fremtid.

- Skriv ti linier, hvor du beskriver en fiktiv hændelse eller noget, du selv har oplevet, i et kronologisk forløb, hvor forskellen mellem fortid, nutid og fremtid er tydelig. Omskriv den samme tekst, således at du bytter om på rækkefølgen, fx starter med at skrive slutningen

Time, 2006

Frank Franzen

Time er en videoinstallation, der kombinerer visuelle elementer fra det klassiske landskabsmaleri med filmmediets bevægelige karakteristika. Værket viser et træ, som er optaget fra flere forskellige synsvinkler og derefter sat sammen til ét malerisk landskab, som umiddelbart forekommer at være statisk. Ved nærmere eftersyn opdager beskueren imidlertid en svag brise, der får bladene til at vibrere, og som afslører, at der er tale om en film. Her er det synlighedens og sansningens tid, som er temaet. Beskueren ser træet fra flere forskellige synsvinkler samtidig, og værket viser således det, vi normalt ikke kan nå at opfatte via synssansen: Overgangen fra det ene øjeblik til det næste. Beskuerens blik fastholdes i et langsomt foranderligt nu, der synes at vare ved i en evighed, men som alligevel er farvet af nuet: Vi ser både det, der sker lige nu, fx bladenes vuggende bevægelse på træet, samtidig med at vi genkender motivet fra klassisk landskabsmaleri. På den måde er fortiden nærværende i nuet gennem erindringen.

Værket er et godt eksempel på den dynamiske oplevelse af tid. Diskutér i klassen andre eksempler på film, der viser en flydende overgang mellem historiens fortid, nutid og fremtid, eller som fortæller en historie gennem spring i tid og handling. (Fx Pulp Fiction, der begynder med slutningen.)

på historien. Du kan også vælge at skrive en helt anden tekst med samme metode. Diskuter forskellen på de to historier i klassen. Hvad er styrken og svagheden ved de enkelte fortællemetoder i forhold til din fortolkning af historierne?

RELATIV TID

Science fiction-filmen indfrier for en stund menneskets fascination af og drøm om at kunne rejse tilbage eller frem i tiden, men tidsrejser kan i teorien også lade sig gøre i virkeligheden, hvis man skal tro den berømte fysiker Albert Einstein (1879-1955). Einsteins relativitetsteori (1905-1916) siger, at tiden er relativ, dvs. at opfattelsen af, hvor hurtigt eller langsomt tiden går, er betinget af den hastighed, man bevæger sig med i forhold til den ting, som observeres. Hvis det var muligt at rejse med lysets hastighed, kunne mennesket i teorien også rejse i tid: I så fald kunne vi kigge tilbage på jorden fra lang afstand og se præcis det, der foregik, da vi forlod den, fordi tiden går langsommere, jo hurtigere man bevæger sig, i forhold til et stillestående objekt. Einsteins relativitetsteori har haft enorm indflydelse på dannelsen af den moderne bevidsthed og spillet en afgørende rolle for erkendelsen bag udviklingen af installationsgenren, som er samtidskunstens måske væsentligste genre.

Installationskunsten udfolder relativitetsteorien som kunstnerisk princip, fordi værket griber direkte ind i og omdefinierer et sted via en kunstnerisk indsats, der ikke kan skelnes fra stedet selv – og som derfor heller ikke kan flyttes til en anden kontekst uden at ændre på det kunstneriske udsagn. Stedet bliver værket, og omvendt. Vores oplevelse af værket er derfor uløseligt forbundet med det konkrete sted og den tid, vi selv tilbagelægger for at udfolde værket.

- En del af værkerne på TIME er sådanne stedsspecifikke værker – overvej hvilke, og diskutér, hvordan forskellige overvejelser over tid kommer til udtryk.

KONSTRUKTIVISTISK TID

Inden for sociologien, som er studiet af menneskets adfærd, taler man også om, at tiden er relativ, men på en helt anden måde end i fysikken. Mange sociologer mener, at vores opfattelse af tid er kulturelt bestemt og konstrueret, i den forstand at individets forhold til tid er afhængigt af omgivelsernes normgivende holdninger til, hvordan man bør strukturere sin hverdag, sit privatliv og arbejdsliv m.m. – gennem hele livet. Fx hvornår man skal gå i skole, flytte hjemmefra og stifte familie. Disse uskrevede regler ændres og konstrueres gennem tid og har forskellig betydning i forskellige kulturer og samfund.

De fleste vestlige menneskers tid i 1950'erne og 60'erne var fx indrettet efter en hverdag med otte til fire-jobs og søndagslukket i butikkerne. I 1970'erne indførte man mere fleksible arbejdstider, og dermed blev tid forbundet med mere frihed til at planlægge sit liv efter individuelle behov. I 1980'erne var det smart at have susende travlt og lade sit liv styre af overbookede kalendere og vigtige forretningsmøder. I dag, tyve år efter, er det status at have kontrol over tiden og at vise, at man har nok af den. Vi vil selv bestemme, hvornår vi arbejder, køber ind, ser tv osv., og der er en tendens til at ligestille livskvalitet med mere overskud og tid til familie og venner.

Vores opfattelse af tiden har ændret sig markant gennem historien, og inden for sociologien taler man om tre forskellige tidsopfattelser:

- Den cykliske tidsopfattelse, som er præget af forventningen om, at begivenheder og fænomener gentager sig. Denne oplevelse af tidens gang var fremherskende i gamle dage, hvor der ikke fandtes ure til at måle tiden med. Livet var i stedet indrettet efter årstidernes skiften og døgnets rytme.

- Den lineære tidsopfattelse, som er kendetegnet ved oplevelsen af, at fortid, nutid og fremtid afløser hinanden i en kronologisk rækkefølge.

Forudsigelse, 2006

Jesper Fabricius og Karena Nomi

Jesper Fabricius og Karena Nomi har i fællesskab skabt installationen Forudsigelse. Installationen består af gamle møbler, der er stillet hen som på et lager og giver indtryk af, at de er på vej fra et sted til et andet. Ind imellem møblerne er placeret videooptagelser af slukkede fjernsyn med tv-skærme, som reflekterer de rum, hvori de befinder sig. Tiden og rummet, som eksisterer på tv-skærmene, er således et genskin af en overflade af en tid, som er gået, og dermed dobbelt forskudt i forhold til beskuerens tid og rum.

Skriv ti linier, et digt eller et essay, hvor du inddrager ordene overgangstid, flytterod, rejse og erindring. Overvej ordenes betydning i forhold til tid.

- Den synkrone tidsopfattelse, som giver mennesker en oplevelse af at handle og være på mange forskellige tidspunkter og steder på én gang, gennem fx internettet.

I dag er vores tidsopfattelse mere kompleks end tidligere, idet vi ofte springer, zapper og surfer mellem de tre forskellige tidsrum i løbet af tilværelsen. Fx når vi holder jul hvert år (cyklisk tid), planlægger hvornår vi skal starte på en videregående uddannelse, blive gift og få børn (lineær tid), eller når vi kommunikerer med en ven på internettet på tværs af tidsforskelle og geografiske grænser (synkron tid).

TEKNOLOGI OG TID

Lige siden det moderne gennembrud i 1800-tallet har man diskuteret, hvordan teknologien forskyder forholdet mellem tid og rum. Opfindelsen af elektriciteten, telefonen, bilen, toget og flyvemaskinen skabte kolossale forandringer i kulturen og menneskers liv, for pludselig blev det muligt at bevæge sig hurtigt over store afstande og kommunikere direkte med mennesker langt væk.

Futurismen, som var en kunstnerisk bevægelse i starten af det 20. århundrede, ophøjede teknologien og maskinens fart, støj og hastighed til selve fremtidsdriften og drivkraften i kulturen.

”Vi står på århundredernes yderste forbjerg”, skrev Filippo Tommasi Marinetti i det første futuristiske manifest, der blev trykt i Le Figaro i 1909: ”Tid og rum eksisterer ikke længere. Nu findes kun farten.”

Futuristerne var nogle af de første, der glorificerede storbyen. Deres kunst udtrykker et radikalt opgør med traditionelle normer og værdier inden for både kunstens område og samfundet generelt. De var optaget af at udvikle teknikker til at gengive den bevægelse, fart, livskraft og energi, som de forbandt med det moderne liv. Futuristernes lovprisning af krigen var et symbolsk udtryk for en renselsesproces, som skulle bane vejen for det nye. Men deres fascination af fartmaskiner, den teknologiske udvikling og det kulturelle fremskridt er ofte fejlagtigt blevet fortolket som destruktivt, umenneskeligt og sat i forbindelse med bl.a. fascismen.

Transportmidlernes kolossale hastighedsforøgelse, opfindelsen af fotografi og film og senest informationsteknologien har uden tvivl ændret vores oplevelse af tid og rum, og i en vis forstand havde Marinetti ret i sin vision. Tid og rum som oplevelseskategorier eller anskuelsesformer for bevidstheden er blevet mindre nærværende. I dag har vi gennem tv og internettet i princippet adgang til al information på et hvilket som helst tidspunkt og på tværs af geografiske og kulturelle grænser. På den anden side har tidens mange mulige kommunikationsrum gjort det vigtigere end nogensinde for mennesker at tænke aktivt over og vælge det bedst egnede rum og den mængde tid, de vil bruge i diverse rum: internettets usorterede informationsrum, chatrum, mobiltelefonens kommunikationsrum, tv's evigt flydende visuelle parallelverden af film, reklamer, serier, shows og realtidsheder eller oplevelsesrummet i interaktive computerspil, hvor spilleren selv bygger sin verden, identitet, sine behov og relationer op, fx i ”World of Warcraft” og ”Final Fantasy”.

Nødvendigheden af at overveje, hvad der er et privat rum, og hvad der er et offentligt rum, bliver mere og mere påtrængende, idet grænserne mellem disse er mindre synlige end tidligere, bl.a. pga. mobiltelefoner og internettet, som medfører, at vi er online og dermed tilgængelige hele tiden i en vedvarende kommunikationsstrøm – både når vi er hjemme, er på arbejde eller går i skole.

Forskellige kulturkritikere taler om en **komprimering** af tid og rum gennem bl.a. internettet, mobiltelefoner og webcams som en trussel mod menneskets evne til at indgå nære relationer og være en del af et fællesskab. Den franske tænker Paul Virilio (født 1932) siger bl.a. i bogen ”Cyberworld - Det værstes politik” fra 1998:

Emergency Room, Tårnrummet, 2006

Colonel og Frank Franzen (aktuel kunstner: Søren Dahlgaard)

Emergency Room betyder direkte oversat til dansk: skadestue, men kan også forstås som en tilflugtsmulighed eller som et rum for en undtagelsestilstand/noget akut.

Emergency Room er et **politisk kunstværk**, der spejler det omgivende samfund ved at vise skiftende værker af forskellige kunstnere, som kommenterer og forholder sig til aktuelle samfundsmæssige debatter og skiftende temaer fra mediernes nyhedsstrøm og i samme hastige tempo. Hvert værk vises i et døgn og erstattes derpå af et nyt - af en ny kunstner. Kunstværkets betydning opstår således i interaktionen (i et gensidigt møde og samspil) mellem værket og den enkelte beskuer, der tildeles en aktiv rolle i fortolkningen. Kunstværkets form og tema er således **relationel** i lighed med meget af samtidens og udstillingens kunst.

Initiativtageren til projektet er kunstneren Thierry Geoffroy – alias Colonel – som lægger stor vægt på, at billedkunsten skal skabe dialog og blande sig i samfundsudviklingen, fordi han mener, at ”Billedkunstnerne er samfundets termometre”, som det hedder i Emergency Rooms manifest.

I rummet er opstillet en tom hvid scene, der dækker dele af gulvet og loftet. Scenen fungerer som et midlertidigt udstillingssted. Kunstnere og besøgende har yderligere mulighed for at benytte webkamera og videomonitor i rummet.

Diskutér i klassen de temaer, som behandles i Emergency Room den dag, I vælger at besøge udstillingen.

Du kan læse mere om Emergency Room på www.emergencyroom.blogspot.com

”Spørgsmålet om telenærvær delokaliserer (forhindrer fysisk forankring på et sted) positionen, kroppens situation. Hele problemet med den virtuelle virkelighed er dybest set, at den negerer (nægter, ophæver) dette hic et nunc, den negerer ”her’et” til fordel for ”nu’et”. Jeg har sagt det tidligere: der er ikke længere noget her, alt er nu!”

Virilio forholder sig her stærkt kritisk til tabet af rummet og tiden som menneskelige erfaringskategorier, idet han opfatter kroppen og verden som tæt forbundne.

Virilios begreb ”her” henviser til menneskers sociale samvær i samme rum og tid, hvilket skaber en følelse af nærvær og fornemmelsen af at tilhøre et sted og et fællesskab. Når han siger ”alt er nu”, kan det forstås som en advarsel om, at det kropslige og mentale nærvær forsvinder i informationsteknologien, som ofte skaber fysisk afstand mellem mennesker. En afstand, der ikke kan erstattes af den mængde og samtidighed af fx sms’er, e-mails, computerens virtuelle verden, tændte tv-programmer m.m., der tilsammen udgør et komprimeret nu. Virilio mener, at vi herved mister fornemmelsen og interessen for fortiden og fremtiden. Tiden skrumper ind til ren nutid, fordi det intensiverede forbrug af virtuel kommunikation, hastigheden og travlheden i hverdagen udhuler den historiske bevidsthed og vores evne til at reflektere, således at vi i stigende grad reagerer umiddelbart på omverdenen – efter behov og lyst – i et komprimeret nu.

EMERGENCY ROOM

Hastighed, fart, det komprimerede nu, mediernes indflydelse på vores tidsopfattelse og på, hvordan vi fortolker og skaber betydning i verden, er alt sammen centrale temaer i kunstprojektet Emergency Room, som lanceres i Nikolajs Tårnrum. Her kan du opleve kunstens deltagelse i aktuelle samfundsmæssige debatter i samme hastige tempo som mediernes. Forskellige kunstnere har med 24 timers varsel mulighed for at skabe værker, der kommenterer dugfriske informationer fra nyhedsstrømmen. Værket hænger et døgn og erstattes derpå med et nyt fra en ny kunstner.

- Overvej, hvilken indflydelse tv, internet og andre medier har på vores oplevelse af tid.

Diskussion og opgaver om udstillingens tidsproblematikker

Sproget er fyldt med tidsangivelser og begreber, som associerer til tid, fx udstrækning, afstand, altid, aldrig, forgængelighed, aktualitet, hurtighed, pause, samtidighed, parallelitet, konstans, langsomhed m.m.

- Hvilke af disse begreber kommer til udtryk i udstillingens værker, og hvilke af disse ”tidsord” udtrykker rumlige forhold?
- Er der værker, som i særlig grad skaber en oplevelse af statisk tid eller dynamisk tid?
- Giv eksempler på situationer eller erfaringer i hverdagen, der kan beskrives som cyklisk, lineær eller synkron tid.

Undervisningsforløb

Varighed: 1 eller 1,5 times dialogiske forløb eller 2 timer (Emergency Room Workshop).

Workshopforløbet giver ud over dialog i udstillingen eleverne mulighed for via forskellige materialer og medier at reflektere, reagere og bearbejde udstillingens tematikker, værker og udsagn. **Pris:** 1 og 1,5 time: gratis. To timer (workshop): 250 kr.

Bestilling: tlf. 33 93 16 26, alle hverdage, eller formidling@nikolaj-ccac.dk

Undervisningsmaterialet tilsendes gratis som klassesæt ved bestilling af undervisningsforløb.

Se mere om undervisningsforløbene på www.nikolajudstillingsbygning.dk

Lyserød M.24 Chaffe, 2006

Marianne Jørgensen

Uden for Kunsthallen Nikolaj kan du møde et andet eksempel på interaktiv, relationel og politisk kunst, som griber ind i samfundet både formelt og indholdsmæssigt. Marianne Jørgensen udstiller med en kampvogn, der inddrager tiden som en fremadskridende proces, idet kampvognen i løbet af udstillingen bliver pakket ind i små strikkede og hækede lapper, som er udført af forskellige mennesker uden for kunstinstitutionens mure. ”På den måde vil kampvognen ændre overflade og miste sin autoritet. Strikket repræsenterer noget hjemligt, hygge og ro”, som kunstneren selv udtrykker det. Værket forholder sig kritisk til militarisering, fx Danmarks deltagelse i Irak-krigen, gennem ironi, og samtidig tematiserer det kønsproblematikker. De strikkede og farverige lapper har en stærk feminin udstråling, der står i skarp kontrast til den symbolik, som vi ofte forbinder med kampvogne: Maskulin aggression og voldsom energiudladning. Kampvognens oprindelige funktion bliver således ophævet gennem en feminin æstetik, der forvandler dens truende fremtoning til noget dekorativt og ufarligt. Marianne Jørgensen arbejder generelt procesorienteret. Hun har også tidligere beskæftiget sig med tiden som et fremadskridende forløb i sine værker, men med udgangspunkt i naturens vækst. Hun har bl.a. skrevet ord og sætninger med plantefrø, der gradvis vokser frem, som udstillingerne skrider frem.

Hvor går grænsen mellem kunst og politik? Diskutér i klassen forskellen på kønsroller i dag. Føler du, at der bliver stillet forskellige krav til mænd og kvinder, drenge og piger i vores samtid i hverdagen? Begrund dit svar og overvej, om de eventuelle krav, som du fornemmer tilstedeværelsen af, har en positiv eller negativ indflydelse på din identitet og opfattelse af det andet køn.

Fænomenologi: Navnet på en af de dominerende filosofiske retninger i det 20. århundrede. Fænomenologerne bestræber sig på at analysere og beskrive verden, sådan som den umiddelbart opleves og opfattes af mennesker via sanserne. En af de vigtigste fænomenologer er Maurice Merleau-Ponty (1908-1961). Han lægger vægt på, at menneskets sanselige erfaring af verden er interaktiv, dvs. betinget af et gensidigt møde og samspil med tingene i verden gennem en primært kropslig erfaring og tilstedeværelse. Merleau-Pontys tænkning har været afgørende for udviklingen af installationskunsten og minimalismen. Dele af Henri Bergsons filosofi anses af nogle filosoffer for at foregribe fænomenologien.

Komprimeret: Sammentrykket, fortættet.

Kronologi betyder læren om tiden, og vi bruger ordet til at beskrive en hændelse, hvor fortid, nutid og fremtid følger tidsmæssigt i rækkefølge efter hinanden – som når mennesker fødes, lever og dør.

Narrativ: Fortællende fremstilling i litteratur eller visuel kunst, hvor der er sat fokus på en fortællings fremadskridende (reale eller fiktive) handling.

Politisk kunst er en genre, som tematisk forholder sig til samfundets politiske og sociale indretning. Genren bliver ofte forbundet med 60'ernes og 70'ernes kultur, der i stigende grad blev politiseret. Men også før den tid har der eksisteret kunst, som forholdt sig kritisk til samfundets økonomiske, sociale og politiske sammenhænge.

I 60'erne og 70'erne opfordrede meget af den politiske kunst til oprør, forandring og protest. I dag er der en tendens til, at den politiske kunst i højere grad stiller spørgsmål og overlader det til beskueren at drage sine egne konklusioner. Man kan sige, at den politiske kunst er blevet mere sofistikeret, og budskaberne mere flertydige.

Installationskunst: En installation er et tredimensionalt miljø, som inddrager beskueren og det omkringliggende rum. Beskuerens aktive deltagelse er en forudsætning for værkets udfoldelse. En installation består typisk af forskellige elementer – genstande, lyd, lys, billedprojektioner og andre sansestimuli. Som udtryksform opstod installationen i 1960'erne og kan ses som en reaktion mod modernismens envejskommunikerende kunst, der var den dominerende kunstretning op gennem det 20. århundrede.

Relationel æstetik er et begreb, som er opfundet af den franske kurator og kunstkritiker Nicolas Bourriaud som en samlebetegnelse for en bestemt kunstpraksis, der er blevet anvendt især fra og med 90'erne. I denne praksis er kunstnere optaget af at skabe rammerne for en relation mellem kunstner, værk, publikum og omverden frem for at skabe et blot æstetisk og ophøjet produkt som i modernismen. Den relationelle æstetik har de sociale relationer som sit genstandsområde, den er ofte midlertidig, og publikum spiller en aktiv rolle i udfoldelsen af værket.